

Resultaten vervolgonderzoek steenuil

Moaleveld te Sevenum

<Status>

titel rapport
**Resultaten vervolgon-
derzoek steenuil**

datum
23 juni 2022

projectnummer
P05082

opdrachtgever
**Gemeente Horst aan de
Maas**

BRO
Projectleider

Projectteam

bron Kaft
BRO

BRO
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl
www.bro.nl

BRO
Ruimte | om in te leven

*“Het doel van wetten is niet om af te schaffen of te beperken,
maar om vrijheid te behouden en te vergroten.”*
John Locke

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
2 Omschrijving plangebied	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Toekomstige situatie	3
3 Werkwijze	5
4 Resultaten	6
4.1 Steenuil	6
4.1.1 Nestlocaties en uitzichtpunten	6
4.1.2 Foerageergebied	6
4.2 Overige soorten	6
5 Effectenbeoordeling en toetsing	7
5.1 Steenuil	7
5.2 Overige soorten	7
6 Conclusie	8
7 Bronnen	9
8 Verklarende Woordenlijst	10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens om woningen te realiseren aan de Molenveldweg te Sevenum. Hiervoor zullen de bestaande schuren binnen het plangebied gesloopt worden. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek (quicksan), uitgevoerd door BRO¹, is vastgesteld dat het plangebied mogelijk onderdeel uitmaakt van het (essentieel) functioneel leefgebied. Naar aanleiding hiervan is steenuil onderzoek uitgevoerd in het seizoen van 2022, om de functie van het plangebied voor de steenuil te bepalen en de aanwezigheid van deze soort vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten. In dit rapport worden de resultaten van dit nader onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Zijn er nestplaatsen van de steenuil aanwezig binnen of in de directe omgeving van het plangebied?
- Zo ja, hoeveel nestplaatsen van steenuil betreft het hier?
- Is het plangebied onderdeel van het (essentieel) functioneel leefgebied van de steenuil?
- Leiden de werkzaamheden tot verlies of verstoring van nestplaatsen en/of (essentieel) functioneel leefgebied?
- Leiden de werkzaamheden tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk?

Indien bij aanwezigheid van beschermde soorten het treffen van maatregelen noodzakelijk is, omdat de huidige nestplaats komt te vervallen of functionaliteit verliest, dan zullen

deze (ten behoeve van een ontheffingsaanvraag) voldoende moeten worden onderbouwd middels een separaat activiteitenplan. Hierbij moet vast komen te staan dat de functies die de gebouwen hebben voor de soort(en) behouden blijven. Ook dient te worden getoetst of de huidige staat van instandhouding van de soort(en) niet in het geding is.

Ten behoeve van het eventueel indienen van een ontheffingsaanvraag dienen ook aspecten als doel, (wettelijk) belang en alternatievenafweging te worden onderbouwd. Deze eventuele vervolgfase ten behoeve van een ontheffingsstraject maakt geen deel uit van onderhavig vervolgonderzoek.

2 Omschrijving plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen ten westen van de kern van Sevenum en ligt ingesloten tussen de Hees en de Molenveldweg. Het plangebied wordt met name omringd door woningbouw. In figuur 2 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Het plangebied bestaat momenteel uit een boomgaard voor fruitteelt. In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 4 t/m 9 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

2.2 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens 140 woningen te realiseren binnen het plangebied. Hierbij zal tevens de benodigde infrastructuur worden aangelegd. Tevens is er ruimte voor groen binnen de ontwikkeling.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek.

Figuur 1: Plangebied gezien vanuit het zuidoosten

Figuur 2: Topografische kaart ligging plangebied (1:25.000)

Figuur 3: Luchtfoto plangebied en directe omgeving

Figuur 4: Plangebied gezien vanuit het zuidwesten

Figuur 5: Plangebied gezien vanuit het noorden

Figuur 6: Plangebied gezien vanaf de Molenveldweg

3 Werkwijze

In de periode van 1 februari tot en met 30 april 2022 zijn in totaal drie aanvullende veldbezoeken uitgevoerd, met minimaal 30 dagen tussen het eerste en het laatste veldbezoek. Dit betreft de meest gunstige periode van het jaar waarin steenuilen aantoonbaar van een onderzoeksgebied gebruik kunnen maken. De mannetjes claimen in deze periode hun nest en territorium. Gedurende deze periode vertonen de mannetjes steenuilen sterk territoriaal gedrag, waarbij ze reageren op andere balts-roepen. Nadat de eieren, eind april, zijn gelegd wordt minder territoriaal gedrag vertoond en zijn territoria dus ook minder makkelijk aangetoond.

Bij de veldbezoeken is voor een periode tussen zonsondergang en 12 uur 's nachts voor enkele uren gekeken en geluisterd naar aanwezigheid van steenuilen. Hierbij is regelmatig de territoriumroep van de steenuil afgespeeld (<http://www.steenuil.nl/onderzoek/inventariseren>). Dit is afgespeeld door middel van een bluetooth speaker set, op meerdere locaties op en rond het plangebied. Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op de baltsroep van mannetjes. Daarnaast is er ook gelet op contactroepen van de steenuil

alsmede zichtwaarnemingen van deze soort. Daarnaast is tijdens de inventarisatie extra gelet op elkaar-uitsluitende waarnemingen. Om dubbeltellingen te voorkomen is een fusie-afstand van 500 meter aangehouden. De fusie-afstand is de arbitraire afstand tussen twee elkaar niet-uitsluitende waarnemingen op basis waarvan besloten kan worden tot één of twee territoria.

De inventarisatiemethode is conform de richtlijnen van het kennisdocument Steenuil (BIJ12, versie 1.0 juli 2017). Het document heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocatie voor de steenuil effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuil gunstig: temperatuur niet lager dan 5 °C, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag (zie tabel 1).

Tabel 1 Bezoeken i.v.m. inventarisaties steenuil

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon onder	Weer	Temperatuur
22-02-2021	Leefgebied steenuil	20.00-22.00	18.03	Wind gemiddeld 3 Bft Bewolkt Geen neerslag	6°C
10-03-2022	Leefgebied steenuil	20.00-22.00	18.32	Wind gemiddeld 2 Bft Helder Geen neerslag	8°C
28-03-2022	Leefgebied steenuil	21.00-23.00	20.02	Wind gemiddeld 2 Bft Bewolkt Geen neerslag	8°C

4 Resultaten

4.1 Steenuil

4.1.1 Nestlocaties en uitzichtpunten

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn waarnemingen gedaan die wijzen op de aanwezigheid van een nestplaats binnen het plangebied (figuur 7).

Tijdens het tweede en derde veldbezoek zijn er meermaals steenuilen waargenomen rond percelen ten noorden van de Molenberg en binnen bomenrij/struweel aan de Hoogbroek. Aan de hand van enkele uitsluitende waarnemingen gaat het hier redelijkerwijs om twee territoria. Waar binnen het territorium ten noorden van de Molenberg enkel een mannetje respons gaf, gaven binnen het territorium aan de Hoogbroek zowel een mannetje als vrouwtje respons.

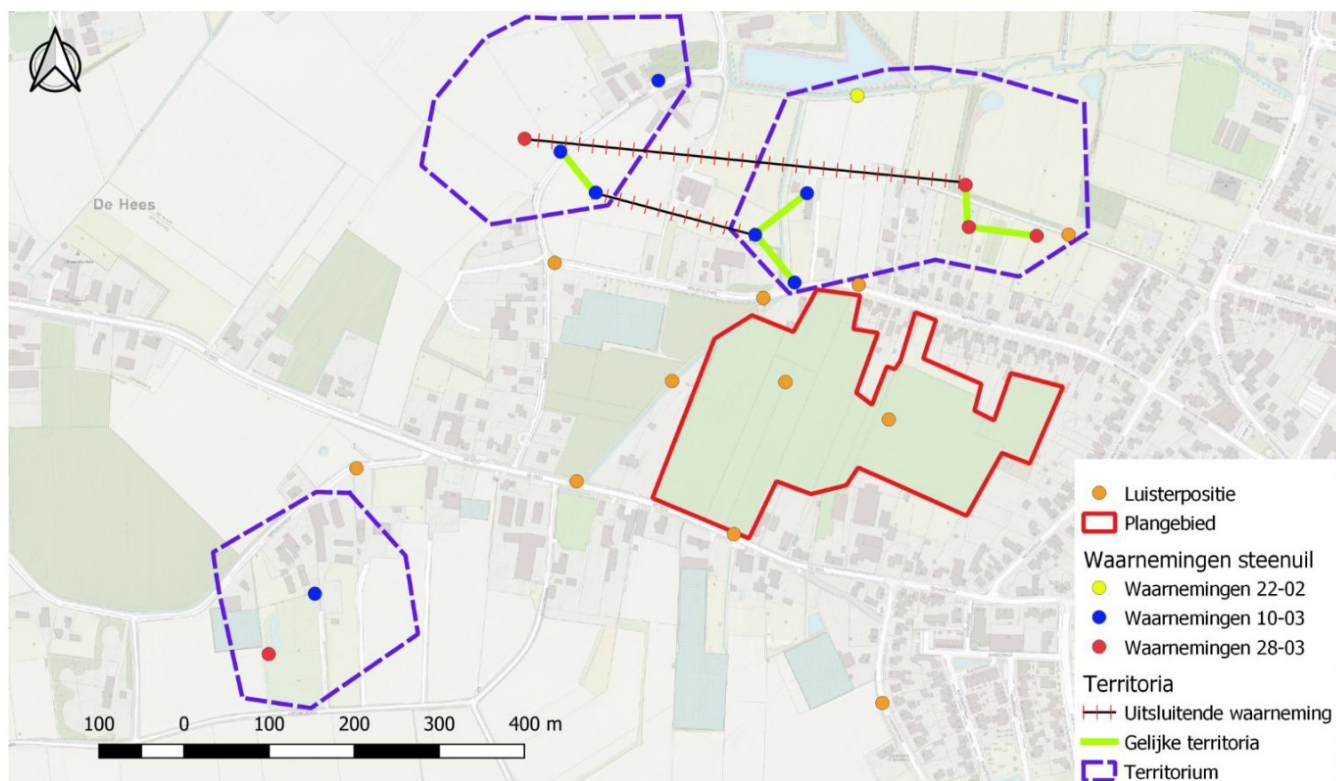
4.1.2 Foerageergebied

Steenuilen hebben relatief kleine territoria, waarbij gebruik gemaakt wordt van functioneel leefgebied binnen circa 300 meter van de nestplaats (BIJ12, kennisdocument Steenuil). Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen van steenuil gedaan, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

De frequente waarnemingen van steenuilen op en rond percelen ten noorden van de Molenberg en binnen bomenrij/struweel aan de Hoogbroek en de hoge mate van geschiktheid van deze locaties als foerageergebied, zijn redenen om deze locaties aan te merken als belangrijk foerageergebied. Het totale leefgebied van de aanwezige steenuil omvat de genoemde foerageergebieden en de aangrenzende agrarische percelen.

4.2 Overige soorten

In de betreffende fruitgaard kunnen ook vogels zonder jaar-rond beschermd nest broeden. Hiermee dient rekening te worden gehouden door buiten het broedseizoen of na een controle te werken.

Figuur 7: Overzicht van het plangebied en waarnemingen/respons van steenuil gedurende het onderzoek

5 Effectenbeoordeling en toetsing

5.1 Steenuil

Met de voorgenomen werkzaamheden gaat geen nestlocatie van steenuil verloren. Gezien de steenuil niet binnen het plangebied is waargenomen kan redelijkerwijs worden gesteld dat het plangebied een niet essentiële waarde als foerageergebied heeft.

5.2 Overige soorten

Andere diersoorten als vogels, zoogdieren en amfibieën kunnen in het plangebied aanwezig zijn. Hiervoor geldt de zorgplicht. Dit houdt in dat men zorg moet dragen voor aanwezige individuen, ook algemene soorten. Men moet deze dieren de tijd geven om het plangebied te verlaten. Weinig mobiele soorten als egel of pad kunnen met beleid naar buiten het plangebied worden verplaatst.

Daarnaast zijn broedende vogels en hun nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Geadviseerd wordt om het opgaand groen binnen het plangebied buiten het broedseizoen te verwijderen, om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt gemiddeld van half maart tot half augustus. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

6 Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkelingen gaan er geen nestplaatsen of (essentieel) functioneel leefgebied verloren van de steenuil. Er hoeft geen ontheffing te worden verkregen, noch zijn er enige vervolgstappen noodzakelijk met betrekking tot deze soort(groep)en.

Wel dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen:

- Met betrekking tot de zorgplicht dienen eventueel aange troffen dieren tijdens de werkzaamheden de kans te krijgen om het plangebied zelfstandig te verlaten. Bij soorten als egel en gewone pad kunnen de dieren met beleid verplaatst worden naar een veilige plek buiten het plangebied.

Tabel 2 Overzicht aanwezigheid beschermde soorten en te nemen type maatregelen

Soortgroep	Aanwezig	Hoeveel	Overtreding	Maatregelen
Steenuil	Nee	-	-	-
Overige soorten ²	Mogelijk	-	Mogelijk	Rekening houden met broedseizoen en zorgplicht

² Dit betreft soorten die niet honkvast zijn en/of waarvan de nest/verblijfplaats niet jaarrond is beschermd. Echter mogen de nesten/verblijfplaatsen met eieren of jongen niet worden verstoord/verwijderd. Hieromtrent dient per complex de situatie qua planning en werkzaamheden te worden afgestemd met de begeleidend ecooloog.

7 Bronnen

- Kennisdocument Steenuil, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht.

8 Verklarende Woordenlijst

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vastenest of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan

de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen,

insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een diersoort dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

www.bro.nl | info@bro.nl

Hoofdvestiging Boxtel

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400

Vestiging Amsterdam

Rijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
T +31 (0)20 506 19 99

Vestiging Venlo

Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01